

Т. В. Шлапко,
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”

СТАДІЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ПЕНСІЮ ПО ІНВАЛІДНОСТІ

Реалізація права на пенсію по інвалідності є однією з найважливіших умов виникнення і формування пенсійного правовідношення, проходить стадійно та здійснюється у декілька етапів: звернення за призначенням пенсії, призначення пенсії, виплата пенсії. Заява особи-інваліда до Пенсійного фонду України є правостворюючим юридичним фактом як у процедурному, так і в матеріальному пенсійних правовідносинах. Саме з поданням заяви починається індивідуалізація в процедурному правовідношенні всіх умов щодо пенсійного забезпечення конкретної особи, а з рішенням органу з призначення пенсії завершується процедурне правовідношення і виникає матеріальне пенсійне правовідношення по інвалідності.

Стадія призначення пенсії по інвалідності має дві підстадії: встановлення дійсності юридичних фактів, що сприяли виникненню життєвої ситуації, яка потребує дозволу в правовому порядку, та прийняття офіційно оформленого рішення про призначення пенсії по інвалідності. Особі-заявнику не можна відмовити в призначенні пенсії за будь-яких підстав, якщо ним підтверджені юридичні факти, що дають право на одержання пенсії по інвалідності. Пенсійний фонд України не може на свій розсуд брати в якості фактів, що підтверджують право на пенсію по інвалідності, будь-які інші підстави, крім закріпленої у законі інвалідності, а отже, пенсія по інвалідності не може бути призначена в разі прогалин у пенсійному законодавстві. Він не має права і застосовувати такі властивості процесу правозастосування, як аналогія закону або аналогія права, однак має можливість для тлумачення пенсійних норм, видаючи від свого імені роз'яснення, не може самостійно приймати рішення про можливість прийняття тієї чи іншої обставини як підтвердження будь-якого юридичного факту, вирішувати питання про достатність і необхідність доказів. Письмові документи, подані на підтвердження доказів, у процедурних пенсійних правовідносинах оцінюються з точки зору достовірності зроблених у них записів. При прийманні документів орган, що призначає пенсію: а) перевіряє правильність оформлення заяви, відповідність викладених у ній відомостей про особу даним паспорта та документам про стаж; б) здійснює попередню правову експертизу змісту і належного оформлення поданих

документів; в) перевіряє правильність копій відповідних документів, фіксує й засвідчує виявлені розходження.

Рішення про призначення пенсії – це завершальний процедурний етап, яким закінчується процедура призначення пенсії по інвалідності, має силу індивідуального правового акта, формулює права та обов'язки суб'єктів матеріального пенсійного правовідношення. Як акт застосування права, воно має певні властивості: 1) є юридичним фактом-дією, що створює певні юридичні наслідки для суб'єктів пенсійних правовідносин; 2) його винесення здійснюється в рамках процедурних правовідносин; 3) вважається одним з елементів юридичного складу, що є підставою виникнення матеріальних пенсійних правовідносин; 4) приймається на основі норм права пенсійного забезпечення і в межах встановлених законом повноважень органом Пенсійного фонду України; 5) містить категоричний односторонній припис; 6) приймається з дотриманням встановленої пенсійним законодавством процедури в письмовій формі із зазначенням необхідних реквізитів; 7) має юридичну силу й є обов'язковим для визначеного кола суб'єктів; 8) забезпечується та охороняється примусовою силою держави. Незважаючи на надзвичайно важливе значення процедури прийняття рішення, слід констатувати, що відсутні чітка процедура відмови в призначенні та перерахунку пенсії, обов'язок органу пенсійного забезпечення своєчасно повідомити про відмову і роз'яснити порядок оскарження, не визначений термін видачі витягу з рішення про відмову в призначенні та перерахунку пенсії по інвалідності. Правозастосовні акти, що не відповідають за якими-небудь ознаками закону, можуть бути оскаржені саме не як дії, а як рішення. Прийняття рішення про призначення пенсії не означає остаточну реалізацію права на пенсію по інвалідності, а є лише підставою для її виплати. При зміні матеріальних пенсійних правовідносин відповідно до процедурних правовідносин, які виникли, реалізуються вже не приписи рішення про призначення пенсії, а вимоги закону – зміна порядку виплати, переведення з однієї пенсії на іншу, перерахунки пенсій – і це фактично не впливає на рішення про призначення пенсії як таке.

С. О. Шпіцглуз, аспірант

ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”

ОБЛІК ФІНАНСОВИХ РИЗИКІВ ПРИ ФОРМУВАННІ ТА ВИКОРИСТАННІ БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Сьогодні проблема ризику в різних сферах економіки посідає одне з чільних місць. Теорія фінансів і практика виокремлює такі економічні ризики: макроекономічні, мікроекономічні, фінансові, політичні. Макро-

економічні ризики пов'язані зі змінами у часі або макроекономічними показниками, наприклад, ризик вкладення капіталу в країну з високою

Шлапко, Т.В. Стадії реалізації права на пенсію по інвалідності / Т.В. Шлапко Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. наук. праць. – Суми: УАБС НБУ, 2013. – Т. 2. – С. 147–148.